

Datum
2023-08-29

§ 179

Dnr 2023-00420

Svar på Justitiedepartementets remiss av betänkandet Kunskapskrav för permanent uppehållstillstånd (SOU 2023:25)

Beslut

Kommunstyrelsen antar yttrande, daterat 2023-08-02, och översänder det som sitt svar till Justitiedepartementet.

Sammanfattning av ärendet

Kungsbacka kommun har lämnats tillfälle att yttra sig över Justitiedepartementets remiss av betänkandet Kunskapskrav för permanent uppehållstillstånd (SOU 2023:25).

I utredningen lämnas bland annat förslag om att införa krav på kunskaper i det svenska språket och om det svenska samhället för att permanent uppehållstillstånd ska kunna beviljas. Kunskaperna ska visas genom ett särskilt kunskapsprov som ska bestå av två delprov: ett som avser det svenska språket och ett som avser det svenska samhället.

Utredaren föreslår att Universitets- och högskolerådet (UHR) ska ha det övergripande ansvaret för kunskapsprovet samt ansvaret för att samordna de inblandade myndigheternas arbete och insatser. Universitets- och högskolerådet ska även ansvara för att ta fram och kontinuerligt utveckla provet samt för att ta fram rättningsinstruktioner och kravgränser för delproven. Trafikverket föreslås ansvara för genomförandet av kunskapsprovet. Proven ska enligt förslaget ske i Trafikverkets befintliga provlokaler som finns på drygt 50 orter runt om i landet.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens förvaltnings tjänsteskrivelse, 2023-08-22

Yttrande, 2023-08-02

Nämnden för Gymnasium & Arbetsmarknads ordförandebeslut, 2023-06-21

Justitiedepartementets betänkande Kunskapskrav för permanent uppehållstillstånd (SOU 2023:25)

Förslag till beslut på sammanträdet

Stefan Jägnert (SD) och Hravn Forsne (M) yrkar bifall till kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag.

Magdalena Sundqvist (S) yrkar att följande stycke ska läggas till i yttrandet:

- Det är viktigt att beakta att vissa individer av ekonomiska skäl kan stöta på svårigheter att betala den angivna provavgiften på totalt 1 400 kronor. Mot denna bakgrund menar Kungsbacka kommun att det bör utredas vilka möjligheter det finns att skriva provet även för dem som befinner sig i en ekonomiskt utsatt position.

Maria Losman (MP) yrkar bifall till Magdalena Sundqvists (S) yrkande.

Datum
2023-08-29

Emanuel Forsell (M) yrkar avslag på Magdalena Sundqvists (S) yrkande.

Beslutsgång

Ordförande Lisa Andersson (M) finner att det finns två förslag till beslut, det vill säga kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag och Magdalena Sundqvists (S) m.fl. yrkande.

Ordföranden ställer kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag och Magdalena Sundqvists (S) m.fl. yrkande mot varandra, och finner att kommunstyrelsen bifaller kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag.

Beslutet skickas till

Justitiedepartementet

Till
Justitiedepartementet

Datum
2023-08-02

Ert diarienummer
Ju2023/01301

Diarienummer
KS 2023-00420

Yttrande över Justitiedepartementets remiss av betänkandet Kunskapskrav för permanent uppehållstillstånd (2023:25)

Sammanfattande inställning

Kungsbacka kommun välkomnar utredningens arbete med utformandet av krav på kunskaper i det svenska språket och om det svenska samhället för permanent uppehållstillstånd och instämmer i huvudsak med utredningens förslag. Detta med hänvisning till att förslagen bör kunna främja integration och skapa ett inkluderande samhälle där individen stärks och ökar sina möjligheter till ett aktivt deltagande i samhället samtidigt som det förbättrar individens möjligheter att uppnå en egen försörjning.

Kommunen välkomnar också att utredningens förslag ligger i linje med de ändringar av utlänningslagen som riksdagen beslutade om i juni 2021, där det i propositionen (2020/21:191) framgick att det finns ett behov av att göra det svenska regelverket långsiktigt hållbart och att det inte väsentligen ska avvika från andra EU-länders. Vidare harmoniserar det även med EU:s policy: Common basic principles for immigrant integration policy in the European Union (CBP), i vilken det bland annat anges att grundläggande kunskaper om medlemsstatens språk, historia och samhälle är absolut nödvändigt för en framgångsrik integration.

Kungsbacka kommun vill emellertid framhålla att ytterligare utredning behövs för att få till en tydligare uppskattning av de ökade kostnader för sfi och samhällsorientering som förslagen väntas medföra för kommunerna. Med hänvisning till de ekonomiska utmaningar som kommunerna står inför de kommande åren behöver det utökade utbildningsuppdraget vara fullt ut finansierat, i enlighet med finansieringsprincipen, för att kommunerna ska klara av uppdraget.

Vidare bedömer kommunen att ytterligare utredning behövs för att klargöra vilken aktör som ska ansvara för att anordna utbildningar som möter behovet av kunskaper om samhället.

Kommunens inställning i detalj

Krav på kunskaper i det svenska språket för permanent uppehållstillstånd

Kungsbacka kommun instämmer i utrednings förslag om att införa krav på kunskaper i det svenska språket för permanent uppehållstillstånd. Kommunen vill framhålla att språket är en nyckel för individens möjlighet aktivt delta i samhället och därigenom bli en del av samhällsgemenskapen. Språket är också grundläggande för individens möjligheter att kunna inhämta kunskaper och sätta sig in i samhällsfrågor samt för att kunna förstå och delta i de demokratiska processerna.

Språket är i de flesta fall också helt avgörande för att kunna ta en anställning och uppnå egen försörjning. Kungsbacka kommun har som mål att ha Västsveriges bästa företagsklimat och ser därför förslaget som ett viktigt steg mot att öka individernas anställningsbarhet och möta det rekryteringsbehov som både kommunen och näringslivet står inför.

Kungsbacka kommun vill emellertid uppmärksamma att förslaget behöver utformas så att det inte försämrar möjligheten att rekrytera utländsk högkvalificerad arbetskraft, som är av vikt för svensk konkurrenskraft, eller möjlighet att anställa säsongarbetare som är av betydelse för de gröna näringarna och i förlängningen svensk välfärd.

Avslutningsvis vill Kungsbacka kommun också understryka att flertalet kontakter med statliga myndigheter, kommuner andra aktörer i samhället sker skriftligt, och att utredaren bör överväga, att förutom att ställa krav på hörförståelse i språkstestet, också införa motsvarande krav inom områdena: läsa, tala och skriva.

Krav på kunskaper om samhället för permanent uppehållstillstånd

Kungsbacka kommun instämmer även i utrednings förslag om att införa krav på kunskaper om samhället för permanent uppehållstillstånd. Kommunen vill, precis som i sitt svar på betänkandet om en ny ordning för asylsökandes boende (2022:64), framhålla att en förutsättning för att kunna förstå och för att kunna bli en del av det svenska samhället är kunskapen om den lagstiftning och de regler som finns i landet men även förståelsen för de normer och värderingar som präglar vårt samhälle.

Vidare anser kommunen att kunskaper om hur det svenska samhället fungerar krävs för att individen ska kunna bo och verka i landet samt för att förstå sina skyldigheter och kunna ta till vara sina rättigheter i samhället.

Kungsbacka kommun menar emellertid att fortsatt utredning behövs för att klargöra vilken aktör som ska ansvara för att anordna utbildningar som möter behovet av kunskaper om samhället. Detta utifrån utredarens bedömning att kommunernas samhällsorientering inte fullt ut fyller detta behov och att det i dagsläget inte finns någon kurs som motsvarar det innehåll som delprovet om det svenska samhället föreslås ha.

Om tillägg ska göras i kursplanen så att detta blir ett utökat utbildningsuppdrag för kommunerna behöver det tydliggöras så att kommunerna har möjlighet att planera för en utökad verksamhet.

Finansiering av ökade kostnader för sfi och samhällsorientering

I betänkandet bedömer utredaren att de föreslagna kunskapskraven kommer medföra ökade kostnader för kommunerna. Detta med hänvisning till att antalet deltagare i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi) samt samhällsorientering förväntas öka. Utredaren lämnar förslag om att ökningen ska finansieras genom ökade anslag. I betänkandet lämnas emellertid inte några klargörande beräkningar av de ökade kostnaderna.

Kungsbacka kommun menar därför att det behövs ytterligare utredning för att få till en tydligare uppskattning av de ökade kostnader för sfi och samhällsorientering – samt ett eventuellt tillägg i kursplanen för att möta behovet samhällskunskap.

I detta sammanhang vill kommunen också erinra om Riksrevisionens granskning av den kommunala finansieringsprincipen (RiR 2018:8), i vilken det framgår att staten inte fullt ut följer den av riksdagen godkända finansieringsprincipen, och att de kostnadsberäkningar som görs inför att nya eller utökade uppgifter införs för kommuner, eller då staten för över uppgifter från staten till kommuner, alltför ofta inte motsvarar de faktiska kostnaderna.

I en situation där Sveriges Kommuner och Regioner bedömer att kommuner och regioner kommer behöva statsbidrag på omkring 25-30 miljarder kronor kommande år för att kunna upprätthålla nuvarande nivå på välfärden blir denna princip än mer betydelsefull.

Kungsbacka kommun

Lisa Andersson
Kommunstyrelsens ordförande

Patrik Johansson
Kommunsekreterare